

erant concordes quod ponerentur in acervo bonorum fideicommissariorum prò taxandis alimentis, ita de cæteris nulla posset haberi ratio, cùm documentum non esset ex parte Montistatum, quod quid minimum redderent, prout facere tenebantur idem Montista, allegantes dd. bonorum existentiam, & sufficientiam prò arcendis dd. fratribus ab actione & consecutione Alimentorum super bonis fideicommissariis actu delatis, ut concordantibus adductis plenè firmat Card. de Luca de dote dis. 145. n. 84. §. Tertia.

Jactis hisce fundamentis; Devenientes DD. ad taxationem neutriū obstat censuerunt Reverendissimo Cornelio aut Commendatario Ascanio fratri generale illud objectum, quod ipsi, ut supponatur, tanquam hæredes Hippolyti Patris, qui pepigerat cum Montistis, se non deducturum Jura ab avitis fideicommissis derivantia, nequeant petere alimenta impugnativè ad factum Patris. Cùm etenim obligatio Hippolyti non caderet quam super Juribus propriis, quorum non usum Montistis promisit, quælibet aditio vel qualitas hæreditaria vetabit quidem nè petantur alimenta quæ eidem Hippolyto competitent, nequaquam verò præpare poterit quin filii alimenta petant ex propria persona sibi competentia independenter à Patre, cùm quoad ista non dicantur factum paternum impugnare, sed nova Jura ex persona propria deducere, Staibani resol. 181. n. 66. Andreoli contr. 212. n. 4. Rot. decif. 205. n. 21. & 26. & in Romana Dotis 25. Junii 1708. §. Neque coram Me.

Quo remoto objecto, cùm tres essent Personæ alimentandæ quoad Marchionem Aloysium Primo genitum, & Patrem familias, ponderantes Domini, quod esset uxoratus, & quatuor jam suscepit filios, duos masculos, & totidem feminas dixerunt illius alimenta una cum filiis taxanda esse in annuis scut. 3000. quam summam congruam, & honestam crediderunt, inspeçto numero, & qualitate familiæ in suo genere nobilissimæ ac pénitatis cæteris circumstantiis quas ad hunc effectum esse in consideratione habendas dixerunt Surd. de alim. tit. 4. quæst. 19. n. 1. Card. de Luc. de Credit. disc. 120. n. 11. & in Romana Alimentorum 22. Junii 1701. §. in hypothesi coram Reverendissimo meo Decano; Reverendissimo autem Cornelio nuper ad Nunciaturam Gallia dignissimè promoto deberi annua scut. 1500. ad formam Alexandrinæ, non computatis tamen pensionibus, & Beneficiis Ecclesiasticis cùm eidem non in statu simplicis Praelati constituto, sed ad maiorem dignitatem electo, majora etiam debita videri possent alimenta, quorum necessitas augetur, aucta dignitate alimentandi, Surd. de alim. tit. 4. quæst. 18. n. 2. Saminiat. controv. 175. num. 73. Rot. in Aven. successionis super Provisionali 17. Junii 1709. §. fin. coram R. P. D. meo Falconerio. Ascanium verò insignitum Commenda Inclite Religionis Hierosolymitanæ DD. censuerunt contentum esse debere annuis scut. 600. non computata eadem commenda cùm dictam summan sufficiens, & congruam prò illius almonia aliæ crediderit Sac. Tribunal coram bo. me. Ursino, & nulla nova assignabilis esset ratio prò eadem taxa immutanda, vel augenda; aures de reliquo non præbentes idem Domini conclamationibus Montistarum super insufficientia bonorum fideicommissi, cùm illa neque in facto subsisteret, neque in Jure relevaret prò arcendis Alimentariis ab exercitio actionis ex superiori ponderatis, competentis prò consecutione Dotum, & alimentorum, prò quibus ad meam congruitatis in longe debilioribus terminis so-

lius subsidii *Authentica res quæ*, aliæ fideicommissum possit everti, & in totum absorberi Alex. conf. 7. n. 5. lib. 2. Boff. de dote cap. 15. num. 106. Cyriac. controv. 509. num. 1. & Rot. decif. 312. n. 36. par. 6.

Et ita utraque Parte audita, & videntibus omnibus DD. responsum fuit approbatæ in reliquis idem DD. fundamenta præcedentis resolutionis.

R. P. D. LANCETTA DECANO.

ROMANA TESTAMENTI.

Lunæ 23. Februarii 1722.

ARGUMENTUM.

Testamentum Patris inter filios ut observandum sit, non alias quam naturales probations requirit, & quid si scriptis fuerit exaratum ad explicationem Textus in §. Nos igitur auth. de Testam. imperfect. Valere autem etsi contineat inæqualitatem, & non modo filiis, sed etiam prodesse cæteris descendantibus, & Causæ piæ, fecus extraneis. Uxori pauperi deberi quartam in bonis Viri in sequentibus decisionibus late examinatur atque definitur.

SUMMARIUM.

- 1 Testamenta propter inanes observationes irriti non decet.
- 2 Testamentum inter liberos naturalem dumtaxat probationem voluntatis requirit.
- 3 Referatur dispositio §. Nos igitur auth. de Testam. imperfect.
- 4 Hæres institutus in re certa nullo dato cohærede habetur ac si institutus esset in tota hæreditate.
- 5 Præcipue si talis institutus est filius Testatoris.
- 6 Ideoque filius institutus in certa parte fructuum efficitur hæres universalis.
- 7 Verbum vadino est directum.
- 8 Hæredis institutionem sufficit ex quibusvis verbis deduci.
- 9 Legitima filiorum rejicit omne onus ipso jure, & repletur usque ad debitam quotam, circa quod quidquam detrahatur validitatē testamenti.
- 10 Testamentum imperfectum inter liberos favore extranei non attenditur.
- 11 Item legatum Uxori relictum in tali testamento nullum est, & n. 17.
- 12 Et executorum extraneorum datio habetur pro non scripta.
- 13 Liberorum appellatione nepotes & cæteri descendentes continentur.
- 14 Hinc testamentum Patris minus soleme ipsi etiam prodest.
- 15 Causa pia uitetur eodem privilegio ac libertate.
- 16 Testamentum hujusmodi per inæqualitatem inter filios exercitam non corruit.
- 18 Viduae, quæ dotem non habet, debetur quarta in bonis defuncti viri.

19 Amplia

Ad Castillum de Alimentis.

19 Amplia etiæ dotem habet, sed imparem sustentationi; eam enim dumtaxat computare tenetur.

DECISIO XII.

S Olemnam ac nimis scrupulosam verborum observationem, antiquo Jure in ordinandis testamentis præscriptam, cùm in ultimo Panli Morelli Patris elogio Thomas alter ex filiis superstibus neglectam esse animadverteret, irritum illum, nullumque declarari petebat virtute specialis Commissionis, ex rescripto SSIII in devolutivo milii directæ, adversus Sententiam à Congregatione Particulari super ejus validitate præcedenter latam appellatione remota. Sed DD. indignum putantibus ob inanes observationes irritas fieri tabulas, & judicia mortuorum, juxta aurea verba Text. in l. quoniam indignum 15. Cod. de testam. placuit præcedentem sententiam in omnibus confirmare, atque idè congruo dubio per me hodiè proposito responderunt—Constatre de re judicata.

Omissa enim validitatis inspectione, quæ pererant pro parte Thomæ confundebatur cum jurisdictione Sententie, & cæteroquin præclarè apparebat ex revolutione actorum, pro eo, quod ad merita Causæ attinet, non dubium erat, neque controversum in facto, quod defuncto Paulo duobus superstitibus filiis Dominico, & Thoma, paucis ab ejus obitu diebus inventum fuerit folium in aula quadam, five, ut vulgo aiunt, Baullo, sub duplice fera & clave diligenter custoditum, ab ipso Paullo scriptum, atque subscriptum, non laceratum, aut lituris feedum, sed in partibus maximè substantialis integrum, ac nitidum, & formam privilegiati inter liberos testamenti in omnibus exhibens: nedum enim ejus dorso idem Paulus proprio charactere inscriperat — Testamento fatto di me Paolo Morelli q. Domenico unico — ; sed etiam in tū præmissa Divini Nomini invocatione, atque annotatione diei: ibi — in nomine Domini. hoggi a di 10. Agosto 1713. — statim sub initium declaraverat se ultimum condere Testamentum per illa verba — Jo Paolo Morelli figlio del q. Domenico &c. fō questio mio ultimo Testamento — & infra Scripturam compleverat illis aliis verbis — E questa è la mia ultima voluntà in fede &c. Jo Paolo Morelli mano propria — Quomobrem cum ageretur inter liberos, & exhiberetur folium, perfecta & undique completata Patris voluntatem continens, nulla alia exigenda erat extrinseca solemnitas, quæ Jure communis in Testamentis inter extraneos ordinandis præscribitur, cùm peculiare sit privilegium Testamenti inter liberos, ut sola naturali probatione paternæ voluntatis perficiatur, juxta Textum expressum in l. hac consueta §. Ex imperfecto C. de Testam. & saepè dixit Rota, ac præserit dicitur 475. n. 1. cor. Buratt. & in Romana Fideicommissi 1. Julii 1699. §. Nam de voluntate cor. cl. me. Cardinali de la Tremoille, & in Firmana Testam. 26. Aprilis 1692. §. Primo coram cl. me. Cardinali Caccia. & 6. Maii 1707. §. Agebatur coram Emo Scotto.

Frustrè verò Thomas plus æquo insitens litteræ alterius Textus in §. Nos igitur Auth. de Testam. imperfecti suas quoque contendebat in Testamento inter liberos adhibendas esse solemnitates, quatenus, ut in casu, Pater voluntatem suam non viva voce, sed scripto explicaverit: Primum nempe, quod exprimi oporteat tempus, quo Testamentum scriptum est: Deinde quoque filiorum nomina propria manu, ad hoc uncias, in quibus scriptis eos hæredes non signis numerorum significandas, sed per totas literas declarandas; sicut etiam cavetur in Auth. quod sine C. de Testam. exuberet in casu, quod Paulus usus fuit verbo vadino, quod est verbum directū Gratian. discept. for. c. 542. n. 23. Trentacing. de subf. par. 4. c. 4. n. 9. & quod plus est filios suos hæredes plures nominaverit, ad effectum ut in d. fructuum parte, & sic saltem in re certa eos instituisse censeatur: cùm nedum in ultimis dispositionibus inter liberos, in quibus omnis extrinseca solemnitas speciali Jure remissa est, sed etiam in cæteris Testamentis inter extraneos, quod ad formam institutionis attinet, amota quacumque solemnium verborum necessitate, satis fit de intentione, & voluntate disponentis per quacumque verba liquere, ut ad literam cavetur in d. l. quoniam indignum C. de testam.

Nihil obstante, quod d. quota liberis relicta fuerit decennio post obitum uxoris, & ad certum dumtaxat tempus, scilicet eorum vita durante, & cum onere fideicommissi, quodque demum admixti fuerint inter filios etiæ Nepotes nascituri, immò ipsius Pauli Decisiones noviss. ad Castillum de Alimentis.

Testatoris Uxor, quæ extranea de Jure censemur. Ut enim DD. animadvertebant, tunc solum filii inique se præteritos queri possunt, cum nihil eis omnino à Testatoribus in Testamento relictum est; Sia verò quantacumque pars hæreditatis, vel res eis fuerit relata, de inofficio querela quiescente, id, quod eis deest usque ad quartam legitimam partis repletur, licet non fuerit adjectum, debere eam compleri: & ad ratam ejusdem legitimæ quocumque onus, dilatio, aut conditio ipso Jure rejicitur, perinde ac si appositorum non fuisse, juxta expressos, & literales Textus in §. Sed hac ita Inslit. de inoff. Test. l. omnino modo l. quæ nuper l. quoniam in prioribus, & l. scimus §. Sancimus Cod. eodem tit. & cæteris relatibus dixit Rota in d. Firmana Testamenti §. Onera coram Emo Scotto.

Hoc autem posito quatenus in Testamento inter liberos admixti fuerint extranei utique quoad istos dumtaxat pro nulla habebitur Testamentum, sed cæteroquin respectu liberorum illud ratum, validumque manebit, ut disponitur in d. l. hac consulfissima §. Ex imperfecto C. de testam. Sed hinc bene quidem inferri poterit, quod ea, quæ à Paulo favore uxoris relata fuerunt, pro non scriptis habenda veniant, ex quo uxori extranea est, & appellatione liberorum nullo pacto contineri potest: prout etiam quod datio Exequitorum extraneorum pro non scripta censeatur argument. Text. de Tute loquentis in l. quia Pater ff. de confirm. Tut. l. Impuberis ff. de administrat. Tut. quo in proposito uititur Donell. in d. l. hac consulfissima §. Ex imperfecto C. de testam. non tamen etiam argui poterit, quod respectu Nepotum ex filiis irrita sit ejusdem Pauli dispositio, pro eo, quod modum legitimæ portionis excedit: Nam quidquid dixerit Barbat. conf. 88. lib. 4. ea semper prævaluit opinio, ut quemadmodum liberorum nomine etiam Nepotes, & cæteri Descendentes continentur l. liberorum ff. de verb. signif. ita pariter privilegium indultum Parentibus, qui inter liberos testati fuerint, concessum quoque censeatur, quatenus inter Nepotes, & ulterioris gradus descendentes disponant, etiamsi ipsi de cætero primum succedendi gradum propter filios superstites ab intestato non obtineant, ut articulo plenè discuso respondit. Rota in totes laudata Firmana Testamenti §. Quarta nullitas cum pluribus seqq. cor. Emo Scotto.

Jure igitur meritoque in præcedenti sententia Congregationis Particularis validum, ratumque habitum fuit controversum Pauli Testamentum, pro eo, quod attinet ad liberos, & ad legata in piam causam cuius idem est, ac liberorum privilegium, ut in specie firmant DD. in cap. relatum, & in cap. cum tibi de Testam. Donell. in d. §. Ex imperfecto Cod. de testam. & alii communiter. Idque etiam filii non ex æquo, sed pro inæqualibus portionibus instituti fuerint, cum hujusmodi inæqualitas etiam in istis privilegiatis Testamentis permitta sit, ex quo alia si liberi essent per Patrem æqualiter instituendi, inutile reddetur privilegium ipsi indultum, dum filii, tam in casu testati, quam in casu intestati semper ex æquo succederent, ut pluribus adductis concordantibus benè prosequitur Rota in d. Firmana Testamenti §. Minus urget cor. Emo Cardinali Scotto.

Et conseqüenter Jure etiam meritoque suppletiva ad iustam mensuram legitima filiorum, dimptaque ab ea quocumque onere, dilatione, aut conditione in cæteris omnibus demandata fuit exequorio paternæ voluntatis, præterquam in dispositis favore Uxor; Et denique commissa fuit

legalis administratio, & execilio multipli Domini natu majori, & ad pinguiorem hæreditatis partem vocato, perinde ac si Exequitores extranei dati non fuissent, cum, ut supra dictum fuit, neque ipsis, neque Uxori privilegium suffragetur ad formam Text. in d. §. Ex imperfecto C. de testam.

Sed quia hoc pacto Uxor superstites alimentis ad usum viræ necessariis defituta remansisset, bene etiam in d. sententia præcedenti post detractam filiorum legitimam, assignata illi fuit in usufructu quarta maritalis, quæ ex hæreditate Viri prædefuncti semper Mulieri debetur, quoties, ut in casu, sine dote nupserit, celebri Auth. præterea C. unde Vir, & Uxor, quam latè exornant relati per bo. me. Ansald. dec. 54. n. 40. Minime subsistente, quod illa nupserit cum dote sc. 400. quia tale quid hæcnen probatum non fuit, & quatenus probaretur, nihil relevaret, quia ne Uxor in dedecus bene transacti matrimonii mendicare cogatur, aut vilius ultra ejus conditionem se immiscere, receptum communiter est, ut etiam cum dote nupserit, sed, ut in hypothesi, exigua, & impari ad necessaria alimenta, sit illi nihilominus maritalis quarta assignanda cum hoc solùm, ut in eam propriam domum computare teneatur, ut docent scribentes in d. Auth. præterea, Bald. in l. licei C. de Jur. dot. Alciat. conf. 19. nu. 2. Rot. post Pacific. de Salvian. d. 174. n. 5. & seq. & n. 11. & seq.

Et ita omisis pluribus aliis quæstionibus extra Causæ necessitatim pro parte Thomæ promotis responsom fuit Utraque Parte informante, & omnibus DD. ex speciali referendo suffragium ferentibus &c.

E O D E M ,

Eadem,

Lunæ 11. Januarii 1723.

A R G U M E N T U M I D E M . S U M M A R I U M .

- 1 Testamentum Patris minus solemnem inter liberos valer etiam sine institutione. Amplia ut n. 2.
- 3 Contra, quod sine vitio nullitatis institutionem omittere non licet.
- 4 Etiam ad sensum Rotæ.
- 5 Verbum vadino ut directum convenit hæredis institutioni.
- 6 Hæredis institutionem sufficit per quæcumque verba emergere.
- 7 Filiorum institutionem sufficit constare ex consequentiæ verborum.
- 8 Item ex quo illis datum est substitutus in tota hæreditate.
- 9 Fructus hæreditatis non sunt in bonis defuncti.
- 10 Nec dicuntur substantia paterna.
- 11 Fructum distributione inter filios à Patre facta æquivalens institutioni per quotas.
- 12 Fructus plerumque à testatoribus usurpantur vice usufructus.
- 13 Usufructus hæreditatis ex quibus verbis filii relictus dicatur.
- 14 Usufructus ad se non trahit proprietatem per jus accrescendi.
- 15 Hæredis institutione in fructibus, vel usufructu non dato coherede trahitur ad totam hæreditatem.
- 16 Pater instituendo filium in quota adimpler dispositionem legis.
- 17 Esti legitimæ modum non servaverit, vel onus illi adjecerit; quia sit repletio, & onus tollitur ipso jure, citra vitium testamenti.

DECISIO

Ad Castillum de Alimentis.

D E C I S I O X I I I .

R Evocato hodie ad novum examen Testamento inter Liberos condito à Paulo Morellio, DD. censuerunt, nullum deficere ex illis intrinsecis solemnitatibus novissimo Authenicorum Jure præscriptis, nimisrum, quod filiis & certa hæreditatis quota, & honorabili institutionis jure relinquatur: atque ideo cum in hac tantum parte impugnaretur Decisione coram Me edita 23. Februario superioris anni, minimè dubitarunt respondere in decisio.

Et sanè pro eo, quod attinet ad solemnitatem institutionis, quanvis scribentes pro Dominico negarent, illam esse necessariò servandam, cum Pater, ut in præsentí, utens privilegio sibi à Jure induito in celebri l. hac consulfissima §. Ex imperfecto C. de testam. minus solemniter inter filios testatur, allegando in id glossam notabilem, quam Alexander vocat auream, & singularem, in auth. novissima ver. titulo C. de inoff. testam. & ibi etiam Azo in sum. & Jsf. in princ. & num. 16. Jacob. de Aret. in l. illa institutione ff. de hæred. instituen. Gemin. in cap. si Pater post gl. in ver. instituit de testam. in 6. Alex. conf. 168. num. 6. lib. 5. Ruin. conf. 37. nu. 6. lib. 1. aliquis deducit Petr. Gregor. Tholosan. Syntagma. Jur. par. 3. lib. 44. cap. 2. sub num. 8. Papon. lib. 20. tit. 1. de testam. Arrest. 20. Boer. decis. Burdeg. 267. sub. num. 1. Chriſtin. decis. Belgic. 8. num. 2. & 3. lib. 4. Et multò minùs, quando Pater, prout in casu, utrumque filium sub eadem verborum structura, & eodem modo tractavit, Vafquez de success. lib. 3. § 21. limitat. 7. nu. 68. & seq. Barry de Testam. lib. 1. tit. 3. nu. 5.

Supposita igitur filiorum institutione, pro eo, quod attinet ad uncias, sive ad certam hæreditatis quotam filiis relinquendam; licet primo rei aspectu videretur Paulus in legem peccasse, eo quod Thomæ natu minori quartam fructuum partem, Dominico verò majori natu residuum eorundem fructuum reliquerit; dum fructus hæreditatis re vera non suet in bonis Defuncti. l. in fiduciocommissarium ff. ad Trebellian. Par. in l. Papinianus §. Unde si quis ff. eodem tit. Surd. dec. 15. num. 13. Rot. coram Duran. dec. 76. num. 62. Et quia proveniunt ex ipsa re post obitum Patris, paterna substantia dici nequeunt Rot. dec. 25. num. 11. & prius dec. 62. num. 64. 70. & 72. p. 5. rec. Re tamen funditus inspecta pro certo, & constanti habitum fuit, fructuum distributionem inter liberos à Paulo factam omnino secum ferre distributionem totius hæreditatis, & paternæ substantiae per unicas, & quotas, sicuti per alium Textum in §. Prohibemus vers. sed modis omnibus Auth. de trient. & semis. exigere videntur ad validitatem paterni Testamenti Peregrin. de fideic. art. 36. num. 68. Mantic. de conject. lib. 7. tit. 10. sub num. 18. Surd. dec. 21. sub num. 12. Magon. dec. Lucen. 85. n. 19. Thomat. dec. 4. n. 24. & seq.

In primis enim illud erat in facto advertendum, quod Paulus fructus hæreditatis suæ filiis non reliquit de masu alterius percipiendos, sed reliqui verba in eos dirigendo, potestatem eis fecit, eosdem fructus furnendi, & vindicandi propria auctoritate; Unde ambigi non poterat, quin juxta morem, & consuetudinem ferè omnibus testantibus communem, accipendi fructum pro usufructu, ut notat doctissimus Cujac. ad leg. fund. Trebatiani, & l. cum ita ff. de usu, & usufr. legat. oper. posth. tom. 3. lit. A. & B. & cum aliis Lagunez. de fructib. par. 2. cap. 6. num. 5. & seqq. verba illa Testamenti -- Che li frutti vadino tre delle quattro parti à Domenico, e l'altra quarta parte à Tomaso -- perinde accipienda essent, ac si usufructus hæreditatis fuisset filiis relictis, juxta literales Text. in l. si quis ita 24. ff. usuf. & l. cum ita 41. ff. de usu & usufr. legato, quos mirabiliter conciliant cum alio Textu in d. l. fundi Trebatiani Bartol. ibid. num. 1. Hugo Donell. in commentar. jur. civil. 10. cap. 5. §. Illud tenendum, cum seqq. & latè explicat Rot. in Bononien. manutentionis 15. Maii 1722. §. Nec obstarat, & seqq. coram Me.

Præterea, & illud quoque in facto notandum erat, quod Paulus nullum dedit filiis universalem cohæredem, unde sequebatur, ut iidem Filii in usufructu instituti, etiam in proprietate, atque Decisiones noviss. ad Castillum de Alimentis.